

výtvarný *život* ^{1/2026}

[online]

Výtvarný život online

Výber z článkov webu SVÚ

Vydavateľ: Slovenská výtvarná únia, Dostojevského rad 2, 811 09 Bratislava

Redaktor: Katarína Žáková, Vanessa Ďurovičová

Autori článkov: Kristína Čiráková, Tereza Janák T.

Autorka fotografií z expozícií: Veronika Vozárová

Periodicita: Štvrťročne

Dátum vydania čísla: 12.2.2026

ISSN 2989-4859

Úvodník

Drahí priatelia!

Tento rok oslavujeme sto rokov, odkedy vznikla naša nádherná stavba, známa aj ako bývalá budova Umeleckej besedy Slovenskej, dnes sídlo občianskeho združenia Slovenská výtvarná únia a Umelky: centra moderného umenia a komunity – Galérie Umelka. Ako prvá na Slovensku vznikla táto galéria vďaka umelcom a pre umelcov, a to jednak na prezentáciu ich tvorby ale aj ako miesto stretnutí. Napriek mnohým zmenám a náročným rokom, plní tento svoj účel dodnes. Musím povedať, že je mi veľkou ctou stáť na čele organizácie, ktorá je s ohľadom na súčasné fungovanie spoločnosti, aj naďalej pokračovateľom tohto univerzálneho odkazu, budovania komunity, súdržnosti a tvorivosti.

Zároveň Vás chcem povzbudiť, aby ste sa zapojili do niektorej z našich výziev, a oslávili toto nádherné jubileum spolu s nami!

Tereza Janák T., predsedníčka SVÚ

Výstavy

Zimný salón 2026

Kurátor: Tereza Janák T.

8.1. - 1.2.2026

Zimný salón 2026 pod záštitou Slovenskej výtvarnej únie usporiadaním nadväzuje na tradíciu kolektívnych výberových výstav členov a priateľov z okruhu profesionálnych výtvarníkov.

Zimný salón je prvou výstavou v jubilejnom roku 2026, v ktorom historická budova Umelky: centra moderného umenia a komunity oslávi 100 rokov od svojho otvorenia.

Veríme, že sa nám pri tejto príležitosti podarilo naplno využiť potenciál našich výstavných priestorov. Do novej storočnice totiž vstupujeme s vynovenými priestormi, s využitím nových technológií, ktoré nám umožňujú prezentovať aj digitálne médiá, a zároveň s rozšírením o nové multifunkčné priestory. Diela sú vystavené takmer vo všetkých našich interiérových priestoroch v celej Galérii Umelka (Veľkej sále, Foyer a Kamennej sále), v Multifunkčnom pavilóne Umelka a po dlhšej dobe opäť aj hore v Klube umelcov.

Vystavujúci autori: AC ONE, Jana Andrejková, Martin Angelov, Karol Antal, Tereza Antolová, João Barreira, Anita Bartos, Erika Benická, Ladislav Berger, Miroslav Bezák, Dana Bleyová, Eva Bodo, Massimo Borrelli, Anna Boršovská-Nemcová, Katarína Branišová, Sylvia Brezianská, Daša Brnová, Daniel Brogyányi, Zuzana Budzaková spolu s Viktóriou Žigmundovou, Jánom Cholvadtom a Zuzanou Řičářovou, Matej Červienka, Martina Červinková, Ladislav Černý, Peter Černušák, Danica Doležalová Bagel, Igor Cvacho, Tatiana Didenko, Dáša Ďurišová, Lea Ďungelová, Igor Faško, Kvetoslava Fulierová, Szilvia Füzik, Ľubo Gajdoš, Anna Gajová, Andrea Gálik, Ivana Golianová, Zuzana Graus Rudavská, Kate Grishakova, Iveta Haasová, Michal Hajduk, Vladimíra Hradecká, Erika Harangozóová, Ema Hodasová, Nadežda Hogan, Ján Huňady, Lucia Huňady Kubalová, Natália Chabadová, Šimon Chyla, Alona Irashyna, Silvia Jaroš Vilčínská, Alexander Jazykov, Kamil Jurašek, Blanka Kästová Burgerová, Simona Kekláková, Juliana Kimličková, Marek Kirčák, Silvia Kissová, Silvia Korenči Zubajová, Pavol Kráľ, Ľubomír Kral'ovič, Jozefína Krnáčová, Jana Kubíčková, Alena Kukučková, Nancy Lacová, Laura Lauffová, Kristína Ligačová, Ľubica Malovecká, Mária Masláková, Ivanka Matiss, Ľubomír Miča, Vesna Poznič, Alexandra Pradidová, Martin Prokopovič, Hugo Raýman, Petra Rezník Kováčová, Soňa Sadilková, Zuzana Schmidt, Miriama Schniererová, Andrea Selecká, Maja Šilberská, Norbert Šmondrk, Monika Slovák Csenkey, Jozef Srna, Jiří Strachota, Petra Štefanková, Viktória Szoó, Adamko Tomeš a Tereza Janák T., Julia Tomesko, Sophia Trajdová, Július Turoň, Jakub Valach, Silvia Winklerová, Milada Ždrnja

Dychotéka

performatívna inštalácia

Galéria Umelka

16.02.2026

16:00-18:00

Námet a koncepcia
Silvia Buranovská

Performancia/spoluvorba
Katarína Čillíková
Dominik Dolník
Julia Pabst
Matúš Szeghő
Lukáš Zahy

Vnútroškový grantový
systém Vysoké školy
výtvarných umení
v Bratislave

SLOVENSKÁ
VÝTVARNÁ
UNIA

umelka

centrum
moderného umenia
a komunity

PPerformatívna inštalácia

DYCHOTÉKA

16.2.2026

Námet a koncepcia:

Silvia Buranovská

Performancia/spolutvorba:

Katarína Čillíková, Dominik Dolník,

Julia Pabst, Matúš Szeghő

Lukáš Zahy

Poets of the shop window

Urban Experiments of Atelier bo'ssa in Paris

21.02. — 08.03.2026

Ateliér bo'ssa „Poets of the Show Window“ je parížske duo talianskeho architekta a japonského inžiniera, ktoré experimentálne reaguje na neduhy mestského prostredia. Ich kľúčovým projektom je Shopfront Street Teahouse – pouličná čajovňa upevnená na staré železné okenice bez skrutiek. Výstava predstavuje tento objekt v mierke 1 : 1 spolu so študentskou čajovňou, štvorsezónnymi kinetickými výkladmi a výsledkami ich mestských experimentov.

SVÚ x Petržalka

Silvia Korenčí Zubajová

19.9. – 1. 12. 2025

Výstava je prístupná v otváracích hodinách knižnice Vavilovova 26 a Klubu pod terasou.

Na výstavu nadväzuje tiež tvorivý workshop so Silviou Korenčí Zubajovou, ktorý sa bude konať 28.2. 2026 o 16:00 v priestoroch klubu umelcov.

Bude sa strihať, vyrezávať a experimentovať s papierom podľa autorkinho osobného konceptu tvorby.

Workshop je vhodný pre deti od 5–6 rokov aj pre dospelých (dôležité je, aby deti vedeli pracovať s nožničkami/orezávačmi).

Maximálny počet účastníkov: 15–20

Všetci sú vítaní – malí aj veľkí, zvedaví aj tvoriví

Tešíme sa na spoločné tvorenie!

Výzvy

Naša Umelka oslavuje 100 rokov!

Máte spomienku, fotografiu, pohľadnicu, list alebo osobný zážitok spojený s Umelkou, ktorý by ste s nami chceli zdieľať?

Pošlite nám ho!

Budeme radi za:

- skeny alebo fotografie archívnych materiálov
- rukou písané texty či spomienky
- krátke osobné príbehy

Vybrané príspevky budú súčasťou výstavy v Klube Umelcov pri príležitosti 100. výročia budovy Umelka.

Zašlite nám ich mailom na adresu: office@svu.sk, alebo poštou na: Slovenská výtvarná únia
Dostojevského rad 2, 811 09 Bratislava.

Termín na zaslanie spomienok do 31.5.2026

Termín výstavy: dátum sa ešte upresní

100-vka

projekt : „100-vka (mail art projekt)“ je kolektívny umelecký projekt vytvorený na počesť 100. výročia budovy galérie Umelka.

Oslovujeme umelkyne a umelcov, ktorí majú záujem zapojiť sa do spoločnej umeleckej aktivity, ktorej výsledkom bude výstava v galérii Umelka pri príležitosti jej storočnice.

Každý účastník sa môže zapojiť jedným autorským dielom, vytvoreným na základe vopred určených parametrov:

rozmer: 21 × 29,7 cm (A4)

podmienka: v diele musí byť prítomná číslica 100, ktorá môže byť zakomponovaná v ľubovoľnej forme a technike

Hotové dielo stačí zaslať poštou na adresu galérie.

Zaslané práce budú následne vystavené v priestoroch galérie Umelka, zároveň budú digitalizované a prezentované aj v digitálnej forme (videoprojekcia, sociálne siete), prípadne ak sa nájde financovanie vytvorí sa z nich katalóg.

Účastnícky príspevok vo výške 10 € slúži na pokrytie produkčných nákladov projektu (adjustácia diel, inštalácia, dokumentácia a poštovné spojené s realizáciou výstavy).

Termín prihlásenia: do 20.2. 2026 12:00

Termín na zaslanie diel: do 31.3.2026

Termín výstavy: dátum sa ešte upresní

Projekt 100-vka vzniká pri príležitosti 100. výročia budovy galérie Umelka ako spoločná umelecká oslava tohto miesta a ľudí, ktorí ho počas desaťročí formovali. Namiesto jednej veľkej autorskej výstavy projekt stavia na myšlienke kolektívu – množstva malých, rovnocenných príspevkov, ktoré spolu vytvoria jeden celok. Do projektu sa zapájajú umelkyne a umelci prostredníctvom jedného autorského diela rovnakého formátu, v ktorom pracujú s číslom 100. Každý ho môže uchopiť po svojom – osobne, symbolicky, hravo alebo abstraktne. Práve táto rôznorodosť prístupov je základom projektu: jedno zadanie, mnoho interpretácií.

Diela sa do galérie zasielajú poštou, čo nie je len praktické riešenie, ale aj vedomý odkaz na tradíciu tzv. poštového (mail art) umenia. Tento spôsob práce zdôrazňuje výmenu myšlienok, spoluprácu na diaľku a demokratický princíp tvorby – každý príspevok má rovnakú váhu a stáva sa súčasťou spoločného obrazu. Výsledkom je kolektívna výstava, ktorá neoslavuje len architektúru či históriu budovy, ale predovšetkým komunitu autorov a autoriek, ktorí sú s Umelkou spätí. Projekt tak pripomína, že galéria nie je len fyzickým priestorom, ale živým miestom stretávania, výmeny a kontinuity. 100-vka je preto oslavou minulosti aj prítomnosti – a zároveň otvoreným gestom smerom k budúcnosti.“ Vanessa Ďurovičová

Si absolventom umeleckej školy? Staň sa súčasťou SVÚ!

Stať sa členom Slovenskej výtvarnej únie nebolo nikdy jednoduchšie. Absolventi druhého stupňa vysokoškolského vzdelania umeleckého smeru v SR, získavajú dvojročné členstvo po prihlásení uhradení členského automaticky.

Pre koho je výzva určená?

Členom SVÚ sa môže na dva roky stať každý absolvent (do 5 rokov od absolvovania štúdia) druhého stupňa, vysokoškolského vzdelania umeleckého smeru v SR.

Ako sa zapojiť?

Zaslaním prihlášky (vyplnením formuláru s údajmi, kontaktom, portfólia alebo ukážkou prác, potvrdením o absolvovaní štúdia a fotografiou na členský preukaz) a zaplatením členského poplatku 35 eur na rok.

Čo získaš?

Individuálne členstvo na dva roky v SVÚ* a zároveň:

- staneš sa súčasťou komunity profesionálnych umelcov
- podporu najväčšieho združenia zastupujúceho profesionálnych umelcov na Slovensku
- preukaz profesionálneho umelca so zľavami a vstupmi zadarmo v galériach doma aj v zahraničí
- možnosť vystavovať v priestoroch Umelky: centra moderného umenia a komunity za zvýhodnených podmienok
- zľavy vo viacerých obchodoch s výtvarnými potrebami
- možnosť zúčastniť sa kolektívnych výstav doma aj v zahraničí
- a veľa ďalšieho :)

A čo po dvoch rokoch?

Pred uplynutím dvoch rokov si musí absolvent buď vybrať jedno zo združení a stať sa jeho riadnym členom, alebo sa uchádzať o riadne individuálne členstvo. V opačnom prípade členstvo po dvoch rokoch automaticky zaniká.

Gregor Bohuš – Rám

Sprievodný program, aktivity, workshopy

Ateliér UMELKA

Každý pondelok v Klube Umeľcov

Aj v tomto roku sa u nás koná pondelkový výtvarný krúžok pre deti a prípravky na stredné umelecké školy a vysoké školy zamerané na architektúru a dizajn. Výtvarný krúžok vedú profesionálne výtvarníčky s dlhoročnými skúsenosťami. Mgr. art Míra Materáková a Mgr. art Soňa Sadilková ArtD. K dispozícii sú všetky materiály spojené s tvorbou. Krúžok je presunutý do Klubu Umeľcov (vstup cez hlavnú budovu Galériu Umeľka na Dostojevského rade 2, 811 09 Bratislava).

Krúžky prebiehajú nasledovne

deti od 6 do 12 rokov : 14:00 – 15:30

deti od 13 do 18 rokov : 15:30 – 17:00

Individuálna príprava na SŠ – výtvarné odbory a VŠ architektúra a dizajn bude prebiehať podľa dohody.

Viac informácií: compart@compart.sk

+421 905 251 639

RECENZIA: výstava Zimný salón (UMELKA)

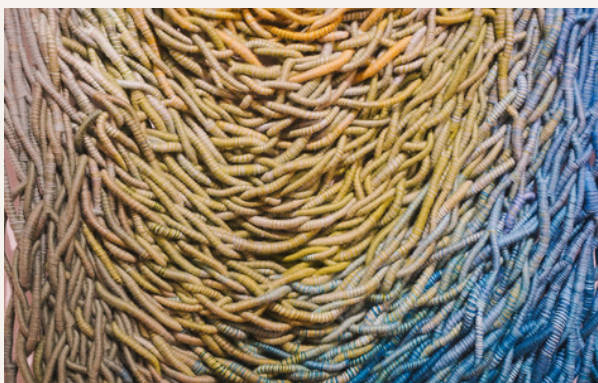

Salón ako formát otvorenej kolektívnej výstavy, bez tematického rámcovania, predstavuje systematické mapovanie súčasnej výtvarnej scény. Zároveň však pojem salónu v tomto prípade odkazuje aj na sociálny diskurz, v ktorom sa výstava stáva priestorom verejnej diskusie medzi umelectvom, kurátorstvom a diváctvom, čím sa približuje k svojmu pôvodnému spoločenskému významu v rámci dejín umenia. Vytvára sa tak významový rámec odkazujúci na kritickú reflexiu súčasnosti.

Kolektívna výstava Zimný salón predstavuje generačný prierez súčasným (nielen) slovenským výtvarným umením a vznikla ako súčasť snahy o reflexiu stého výročia Slovenskej výtvarnej únie. Výstava spája rozmanité techniky, materiály a médiá a vedome sa vyhýba formálnym, tematickým

aj časovým obmedzeniam vzniku diel. Výber 96 autorov a 125 diel vychádza zo širokého spektra umeleckých prístupov a tendencií, ktoré artikulujú témy post-antropocentrizmu, spoločensko-politických otázok aj environmentálnej krízy. Každému autorovi bola ponechaná sloboda rozhodnúť sa, ktoré práce považuje za aktuálne a relevantné. Na základe priestorových a koncepcných možností bol následne kurátorkou Terezou Janák T. (Tomešovou) vytvorený výsledný výber, prezentovaný v tematických a vizuálnych celkoch. ponúknuť prierez aktuálnymi tendenciami v slovenskom úžitkovom umení a podporiť dialóg medzi rôznymi generáciami tvorcov.

Jedným z tematických rámcov je organickosť, ktorá prechádza do konceptu dekonštrukcii podstaty človeka, jeho sveta a prostredia, do fragmentov, povrchov a tvarov. Szilvia Füzik v diele *Bez názvu* pracuje s procesom straty kontroly nad tvorivým procesom, keď veľkoformátové olejomalby ponecháva po dobu dvoch týždňov pôsobiť v exteriéri. Príroda sa v tomto prípade stáva aktívnym spoluautorom diela. Prírodný element reflektuje vo svojom diele *Dunajská krajina* aj Silvia Winklerová prostredníctvom textilnej inštalácie z lán a dreva pochádzajúceho z okolia Dunaja. Dielo vychádza z osobnej skúsenosti autorky s prostredím dunajských lužných lesov a mokradí, ku ktorým si vytvorila dlhodobý a intímny vzťah. Tieto ekosystémy, charakteristické vysokou biodiverzitou a kľúčovou ekologickou funkciou, sú v práci reflektované ako vzácny, ale zároveň ohrozený priestor krajiny. Tapiséria je inštalovaná na dreve pochádzajúcom z dunajských mokradí, prirodzene opracovanom bobrami.

Silvia Winklerová, Dunajská krajina (detail).

Prechod od organických a environmentálnych východísk k skúmaniu materiálnych procesov a vnímania reality je artikulovaný v dielach pracujúcich s médium fotografie v rozšírenom kontexte. Kristína Ligačová vo svojom diele *Plynutie*, prezentovanom aj na samostatnej výstave v rámci Slovak Press Photo a následne na výstave *Pohyb* v priestoroch Divadla K., reflektuje nestálosť, časovosť a fyzickú podstatu obrazu.

Fotografie sú exponované na sklenených podložkách z vodného skla sú zalievané do hmoty reagujúcej na teplo. Odlišným prístupom k fotografickému médiu je dielo *A more* od Dany Bleyovej, ktoré pracuje s fragmentarizáciou znakov, štruktúr a povrchov prostredníctvom abstrahovania reality. Fotografia mora je v tomto prípade sprostredkovaná ako ligotajúca sa vrstva striebra na dibondovej doske, ďalej formovaná postprodukčnými zásahmi a snímaním prostredníctvom mobilu.

Reflexia ľudskej figúry a jej postavenia v súčasnej spoločnosti sa výrazne artikuluje vo veľkoformátovej figurálnej malbe *Supermarket* od Jozefa Srnu. Autor pracuje s deformáciou tiel a ich vrstvením, kde svetlo a kolorit vytvárajú vizuálnu metaforu priestoru zahltenia a dezorientácie, ktorý pôsobí priam klaustrofobicky. Na túto líniu nadväzuje tematický okruh spoločenskej kritiky, identity a stereotypov. Soňa Sadilková v asambláži *Žena* upozorňuje na objektifikáciu ženského tela a konzumné vzorce módného priemyslu. Použitím visačiek rôznych odevných značiek a kombináciou karikatúrneho torza s materiálovou akumuláciou vytvára ironický a kritický komentár na stereotypné vnímanie ženskej postavy a komodifikáciu tela.

Diskurz moci jazyka a jeho interpretácie artikuluje Zuzana Budzaková v diele *Balans*, ktoré reflektuje stav súčasnej spoločnosti poznačenej postpravdou a hodnotovou neistotou. Prostredníctvom motívu balansu odkazuje na krehkosť rovnováhy medzi individuálnym morálnym nastavením a spoločenskými štruktúrami, ktoré sú vystavené rozpadu tradičných hodnôt. Na túto rovinu nadväzuje videoinštalácia *Toxická voda*, ktorú autorka realizovala v rámci štúdia na UMRUM, a v ktorej tematizuje všadeprítomnosť toxicity a problematiku dôvery v kontexte jadrovej energetiky. Dielo vychádza z osobnej skúsenosti s návštevou odkaliska, slúžiaceho ako dočasné úložisko rádioaktívneho odpadu, a poukazuje na neviditeľné riziká spojené so spracovaním uránu a návratom vyčistenej vody do prírodného prostredia.

Prostredníctvom multisenzorickej asambláže zvuku, videa a hmatovej scény sprostredkúva fyzickú aj mentálnu skúsenosť „toxickej reality“ ako neoddeliteľnej súčasť súčasného sveta.

Environmentálny diskurz je ďalej rozvíjaný vo videoarte *Epidermitecture - Co-existing on the Surface* od Vladimíry Hradeckej a Adama Hudeca, ktorý vznikol na základe výskumu realizovaného vo vile Tugendhat v Brne. Dielo sa zameriava na vrstvu mikroorganizmov tvoriacich biopatinu na organickej „koži“ architektúry, označovanú ako epidermitektúra, a skúma ju ako model medzidruhovej spolupráce fungujúcej bez potreby ľudskej kontroly. Film zároveň upozorňuje na paradoxné ničenie týchto živých systémov, ktoré architektúru chránia a podieľajú sa na čistení ovzdušia.

Kurátorská koncepcia Terezy Janák T. (Tomešovej) rámcuje Zimný salón ako mapovanie súčasného slovenského výtvarného umenia, v ktorom sa artikulujú aktuálne diskurzy a ich spoločensko-politické, environmentálne a existenčné presahy. Ambivalentná povaha výstavy sa v tomto kontexte javí ako prirodzený dôsledok kurátorského prístupu, ktorý uprednostňuje otvorenosť a pluralitu pred jednoznačne vymedzeným naratívom.

Táto stratégia umožňuje, aby sa v rámci kolektívnej výstavy stretli rôzne autorské prístupy. Prínosom výstavy je jej inkluzívny charakter a široké zastúpenie autorov, ktoré podporuje vnímanie súčasnej umeleckej scény ako heterogénneho prostredia. Prepojenia medzi dielami vytvárajú dojem otvoreného celku, v ktorom jednotlivé práce vstupujú do vzájomného dialógu. Zároveň však vysoký počet vystavujúcich a dominancia média maľby poukazujú na hranice takto koncipovaného formátu, ktorý skôr zachytáva aktuálny stav scény, než by ho cielene problematizoval alebo prehodnocoval.

Zimný salón je v tomto prípade nielen prezentáciou súčasnej tvorby, ale aj reflexiou spôsobov jej vystavovania a vnímania.

Pohľad do výstavy. V popredí dielo Kristíny Ligačovej, v pozadí diela od Hugo Raymána (vpravo) a Jakuba Valacha (vľavo).

Dielo *Toxická voda*, tvorivého autorského tímu, na videu od Zuzany Budzákovej.

Zuzana Budzáková, *Balans* (detail).

Autor článku: Kristína Čiráková

Fotografie: Veronika Vozárová

Praktické rady: Praktické rady: Zrušiť alebo zostať SZČO? Otázky a odpovede

Zvažujete, či zrušiť svoju živnosť či SZČO, ale nie ste si istí, či si budete môcť naďalej uplatňovať náklady? Alebo naopak premýšľate nad jej zriadením?

Obrátili sa na nás autori, ktorí zvažujú pozastavenie či zrušenie svojej živnosti, napríklad kvôli daňovej záťaži. Zhrnuli sme pre vás odpovede na najčastejšie otázky:

Otázka: Ak si zruším živnosť, môžem naďalej predávať svoje diela? Ako budem tento príjem zdaňovať?

Odpoveď: Áno, môžete. Príjmy z predaja diel sa uvádzajú na základe autorskej zmluvy alebo zmluvy o dielo a zdaňujú sa v daňovom priznaní ako iné príjmy. Povinnosť podať daňové priznanie vzniká až po prekročení určitej hranice príjmu (aktuálne od 3 106,9 € ročne – 2026, minimálne však odporúčame overiť aktuálne limity v zákone).

Otázka: Ak príjem zo ZOD zdaní napríklad objednávateľ diela, musím ho ešte priznávať?

Odpoveď: Ak objednávateľ príjem z ZOD zraňuje 19 % zrážkovou daňou, ide o finálne zdanenie a väčšinou už tento príjem nemusíte uvádzať vo svojom daňovom priznaní. Výnimkou je, ak máte aj iné príjmy (napr. LITA, predaj diel, iné zmluvy), ktoré je potrebné spočítať a podať daňové priznanie.

Otázka: Budem si môcť uplatňovať aj svoje výdavky?

Odpoveď: Áno, ale len formou paušálnych výdavkov, a to do 60 % svojho príjmu, bez nutnosti dokladovania. Táto možnosť je vhodná najmä pre tých, ktorí nechcú viesť podrobné účtovníctvo.

Otázka: Ak by som zostal SZČO alebo živnostníkom, mám aj iné možnosti?

Odpoveď: Áno. Ako živnostník alebo SZČO si môžete vybrať:

- paušálne výdavky (60 %) – jednoduché, bez dokladovania
- skutočné výdavky – môžete zahrnúť všetky náklady súvisiace s tvorbou a prezentáciou diel (materiál, doprava na výstavy, kurzy, propagácia atď.).
- Použitie skutočných výdavkov môže znížiť daň ešte viac než paušál, no vyžaduje si evidenciu a uchovávanie dokladov.

Otázka: Ako je to s príjmom z LITA?

Odpoveď: Príjmy z LITA sa rovnako ako príjmy z autorských zmlúv uvádzajú v daňovom priznaní pod iné zdroje príjmov a môžete si uplatniť paušálne výdavky 60 %.

Zhrnutie: Ak plánujete zrušiť živnosť, stále je možné prijímať príjmy z autorských práv, ale daňové možnosti sú obmedzenejšie. Paušálny 60 % výdavok je jednoduchý, ale pri väčších nákladoch sa môže oplatíť zostať SZČO a evidovať skutočné výdavky.

Poznámka: Tento článok je informatívny a bol vytvorený na základe verejne dostupných informácií .SVÚ nezodpovedá za prípadné nezrovnalosti alebo zmeny v interpretácii právnych predpisov. Článok budeme v prípade zistenia nových skutočností pravidelne aktualizovať.

Autorka článku: Tereza Janák T.

Umelá inteligencia: CC Signals

V našich článkoch sme sa už venovali zdieľaniu umeleckých diel na internete, využívaniu noriem Creative Commons a otázke využívania diel na tréning Umelej inteligencie. Teraz by sme Vám radi predstavili nový návrh z dielne Creative Commons – CC Signals.

Čo sú CC Signals?

Ide o systém jednoduchých označení, ktorý má autorom umožniť jasne komunikovať, čo povoluju, odporúčajú alebo deklarujú pri používaní svojich diel v kontexte umelej inteligencie.

Na rozdiel od klasických Creative Commons licencií, ktoré sú právne záväzné, sú CC Signals zatiaľ informatívne vyhlásenia – „signály“ o želaniach autora. To znamená, že signál sám o sebe nevytvára právny záväzok, ale komunikuje autorove preferencie verejnosti aj AI systémom.

Kategórie CC Signals

1. Use & Remix – autor hovorí, či možno jeho dielo použiť alebo upraviť.
2. Príklad: môžeš zdieľať obrázky alebo ho vložiť do koláže.
3. Training – autor rozhoduje, či jeho dielo môže slúžiť na „naučenie“ AI vytvárať podobné obrázky.
4. Príklad: AI sa môže inšpirovať týmto obrázkom pri tvorbe nových diel.
5. Output – autor určuje, či AI môže vytvárať nové obrázky v jeho štýle.
6. Príklad: generovať obrázky, ktoré vyzerajú ako autorove diela.
7. Attribution – autor chce byť uvedený.
8. Príklad: meno autora sa zobrazí pri diele.

Čo však vidíme ako problematické je kategórie sú rozlíšené na papieri, ale autorovi stále nemá byť ako úplne jasné, čo jeho signál povoľuje:

- „Modify“ – celé dielo alebo len časť?
- „Output“ – je inšpirácia povolená, alebo môže AI kopírovať štýl úplne?
- „Training“ – môže sa obrázok použiť, aby sa AI naučila robiť podobné obrázky, alebo nie?

Naše prvé pripomienky (SVÚ)

Tímu Creative Commons sme preto poslali prvé pripomienky k značkám CC Signals. Pre vizuálnych autorov je dôležité, aby signály boli:

- jasné a konkrétne,
- obsahovali praktické príklady,
- rozlišovali medzi rôznymi typmi použitia (použitie celého diela vs. časti, remix, generovanie nového obrazu AI),
- vysvetľovali rozdiel medzi inšpiráciou a presným kopírovaním štýlu.

Cieľom je, aby autor presne vedel, čo jeho signál znamená a čo nie, a mohol bezpečne chrániť svoje dielo. Čo konkrétne sme pripomienkovali:

Chýba jasné rozlíšenie medzi „inšpiráciou“ a „imitáciou štýlu“

U ľudskej tvorby je inšpirácia prirodzená.

Pri AI však vidíme, že systém môže generovať takmer identické diela v štýle konkrétneho žijúceho autora (napr. kauza Ghibli).

Preto potrebujeme presnejšie pravidlá pre:

- inšpiráciu,
- priamu imitáciu štýlu,
- a používanie mena autora v promptoch.

Použitie diela vs. remixovanie vs. generovanie nových obrazov

Pre vizuálnych tvorcov je obrovský rozdiel medzi tým, keď niekto:

- použije dielo celé,
- vezme časti a zasadí ich do nového kontextu,

- alebo keď AI generuje novú verziu, ktorá vyzerá ako autorova vlastná tvorba.

Signals by mali tieto rozdiely jasnejšie pomenovať.

Rozdiel medzi tréningom AI a bežným použitím

Mnohí umelci akceptujú citáciu alebo prezentačné použitie diela, no nechcú, aby ich tvorba končila v tréningových datasetoch.

Signals by mali umožniť oddeliť tieto dve roviny detailnejšie.

Príklady použitia

Aby boli signály prakticky uplatniteľné, bolo by vhodné doplniť konkrétne príklady:

„dovoľujem remix“, „nedovoľujem tréning“, „nepoužívať môj štýl“, „povolená citácia“, atď.

Dôležitá otázka: sú CC Signals licencia? Zatiaľ nie.

Signals fungujú iba ako označenie, nie ako právne záväzná licencia.

To znamená, že:

- platformy ich môžu rešpektovať, ale nemusia,
- nevzniká zmluvný vzťah medzi autorom a používateľom,
- signál nevytvára sankcie, ak je ignorovaný.

To je zásadný rozdiel oproti Creative Commons licenciám, ktoré sú právne účinné na základe existujúceho autorského zákona.

Môžu Signals fungovať aj bez nového zákona?

Áno, ale len ako „mäkká norma“.

Autorský zákon už dnes chráni všetky diela. Neexistuje prekážka, prečo by Signals nemohli fungovať ako zmluvné podmienky, podobne ako CC licencie, stačilo by, aby boli formulované záväznejšie a vyžadovali akceptáciu používateľa.

Na to netreba nový zákon.

Ale zároveň:

Súčasná legislatíva nie je pripravená na masové využívanie diel na tréning AI a na generovanie diel v štýle konkrétneho autora.

Preto sú signály dôležitý krok, no ak majú skutočne chrániť tvorcov, mali by sa v budúcnosti posunúť k právne čitateľným a záväzným pravidlám.

Čo ďalej? Zbierame vaše pripomienky

Tím Creative Commons otvorili CC Signals na pripomienkovanie. Naše prvé návrhy, ktoré sme zaslali Tímu Creative Commons, sme Vám predstavili vyššie.

Radi by sme ale vedeli Váš názor a Vaše návrhy a postrehy. Svoje pripomienky k CC Signals nám môžete zasielať na office@svu.sk a my ich zahrnieme do ďalšieho spoločného návrhu.

Autorka článku: Tereza Janák T.

**XV. TRIENÁLE
AKVARELU**

**15th TRIENNIAL
OF AQUARELLE**

NG NOVOHRADSKÉ
MÚZEUM
A GALÉRIA

Novohradské múzeum a galéria – kultúrna inštitúcia
Banskobystrického samosprávneho kraja
Vás pozýva na vernisáž výstavy
XV. TRIENÁLE AKVARELU
dňa 19. februára 2026 o 16,00 hod.
Výstava potrvá do 8. 3. 2026

Novohrad Museum and Gallery - cultural institution
of Banská Bystrica self-governing region
Invites You to the opening of the exhibition
15th TRIENNIAL OF AQUARELLE
19th February 2026, at 16.00
Exhibition continues till 8th March 2026

Novohradské múzeum a galéria
Nám. Kubinyiho 38/3, 984 01 Lučenec,
www.nmg.sk

**BANSKOBYSSTRICKÝ
SAMOSPRÁVNÝ KRAJ**

MORAVSKÁ GALERIE (<https://moravska-galerie.cz>)

VÝSTAVY ▾ PROGRAM ▾ SBÍRKY KNIHOVNA ▾ O GALERII ▾ KONTAKT ▾ E-SHOP

Vstupné dobrovoľné (<https://moravska-galerie.cz/o-galerii/podporte-nas/>)

Květoslava Fulierová: Partitury

● 17/10/2025 – 22/2/2026

Atrium, Pražákův palác

Kurátor: Petr Ingerle

Odběr novinek

ZÁMOCKÝ VÝBER

IGOR

Kurátor výstavy
PhDr. Ľudovít Petránsky

Súčasťou programu bude
recitál
autorských piesní
Igora Chvacha.

VERNISÁŽ

6. 2. 2026

18:00

Galéria, Hlohovský zámok

CHVACHO

Ukončenie výstavy

2. 4. 2026